

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

**Кафедра технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики
в дошкільній освіті**

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г.КОРОЛЕНКА**

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції

(2-3 березня 2023 року)

м.Харків

УДК 37.091.33:004

Головний редактор:

БОЙЧУК Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК В.В – доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В.Сташиса Національної Академії правових наук України.

ДОЦЕНКО С.О. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ПОНОМАРЬОВА Н.О. – доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАРАРАК Н.Г. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії, технологій і методик дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАНЬКО Т.П. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ЧАПЛИГІНА А.Б. – доктор біологічних наук, професор, професор, завідувачка кафедри зоології, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ОЛЕФІРЕНКО Н.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри інформатики, Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

ШАПОВАЛОВА Олена – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 3 від 15 березня 2023 року)*

Цифрова трансформація освіти та науки : матеріали I Всеукраїнських науково-практичної конференції, 2-3 берез. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2023. – 272 с.

У збірнику відображено тези I Всеукраїнської науково-практичної конференції, метою якої було об'єднання українських науковців для обговорення актуальних проблем цифровізації освіти і науки; обмін досвідом та науковими розробками, презентування своїх новаторських ідей, які можуть привернути увагу широкого кола фахівців і стати предметом дискусії.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, учителям, докторантам, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2023

ЗМІСТ

Секція 1. Перспективи розвитку освіти і науки в цифровому суспільстві

Бойчук Ю. ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ: МОЖЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	9
Бережна С., Коробкіна О. ЦИФРОВІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ХНПУ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ	12
Ворожбіт-Горбатюк В. ПРАВОВА КУЛЬТУРА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У КОНТЕКСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН	20
Доценко С. СТРАТЕГІЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ	22
Алієв Х. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДИСТАЦІЙНИХ КУРСІВ НА ПЛАТФОРМІ MOODLE	28
Власенко Я. ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ ТА ОБІЗНАНІСТЬ У РАМКАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ: СВІТОВИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД	30
Губар О. КОУЧИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	34
Заспа Г., Тесля Ю., Триус Ю., Фауре Е. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	38
Клименко Б. ТЕХНОЛОГІЇ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ	47
Кончіч В. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	51
Москаленко В. ІНТЕРАКТИВНИЙ РЕСУРС Н5Р СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ MOODLE	54
Олефіренко Н. ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	58

просторі. Правове мислення має стати елементом культури кожного з нас.

4. Оцінка поведінки, рівня розвитку законодавства, стану законності і правопорядку відповідно до норм права держави і міжнародних стандартів. Відхід від дихотомій: законне – протизаконне, винний – невинний, договір – примус.

Однак, в реаліях сьогодення вартісними лишаються слова Антона Макаренка, визначного освітянина, чий педагогічний подвиг почасти проживає кожен український педагог: «Найправильніші, найрозумніші, продумані педагогічні методи не принесуть жодної користі, якщо загальна тональність вашого життя погана. І, навпаки, лише правильна загальна тональність підкаже вам і правильні методи поводження з дитиною і, передусім, правильні форми дисципліни, праці, свободи гри та... авторитету» [2].

Література

1. Освіта України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник. Сергій Шкарлет (загальна редакція). Київ, 2022. 358 с.
2. Макаренко А. Методика виховної роботи. Київ: Радянська школа, 1990. С. 117.

СТРАТЕГІЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ

Світлана ДОЦЕНКО

доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Якісні зміни в системі освіти неможливі без цифрової трансформації освітнього процесу, яка передбачає максимально повне використання потенціалу цифрових технологій. Цифровізація системи освіти полягає у

технологічній та цифровій модернізації інфраструктури закладу освіти, створенні безпечного цифрового освітнього середовища, розвитку цифрової компетентності педагогічних, науково-педагогічних та адміністративних кадрів, які здатні ефективно використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

МОН підготувало та пропонує для громадського обговорення проєкт Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року, яка представляє комплексне системне стратегічне бачення цифрової трансформації цих сфер та відповідає засадам реалізації органами виконавчої влади принципів державної політики цифрового розвитку, що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2019 р. №56, а також пріоритетним напрямом та завданням (проєктам) цифрової трансформації на період до 2023 року, схваленим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 року № 365 - р [1].

Кінцевої мети планується досягти через такі стратегічні цілі:

- стратегічна ціль 1. «Цифрове освітнє середовище є доступним та сучасним»;
- стратегічна ціль 2. «Працівники сфери освіти володіють цифровими компетентностями»;
- стратегічна ціль 3. «Зміст освіти в галузі ІКТ відповідає сучасним вимогам»;
- стратегічна ціль 4. «Послуги та процеси у сфері освіти і науки є прозорими, зручними та ефективними»;
- стратегічна ціль 5. «Дані у сфері освіти і науки є доступними та достовірними».

Для кожної з цих цілей визначено шляхи та кроки їх досягнення на період до 2026 року

Концепція спрямована на подолання проблем, таких як:

1. низький рівень цифрових компетентностей учасників освітнього процесу;

2. застарілий зміст освіти з навчальних предметів інформатичної галузі;
3. освітні програми не спрямовані на формування необхідних цифрових компетентностей у майбутніх педагогічних працівників;
4. відсутність сучасної техніки і технологій та достатнього покриття мережі Інтернет в закладах та установах системи освіти і науки;
5. відсутність якісного цифрового освітнього контенту для здобуття освіти;
6. відсутність актуальної, достовірної інформації про здобувачів освіти, педагогічних та науково-педагогічних працівників, а також науковців для прийняття управлінських рішень;
7. забюрократизованість процесів внутрішнього документообігу закладів та установ освіти і науки;
8. непрозорість розподілення фінансування наукових досліджень для українських вчених;
9. незручність отримання послуг та сервісів у системі освіти;
10. недоступність наукових ресурсів та інфраструктур;
11. відсутність ефективних електронних систем подання звітності у закладах освіти і науки.

Успішна реалізація стратегії цифровізації Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди на 2021-2025 рр. залежить від ефективного використання цифрових технологій. Це дасть змогу істотно посилити конкурентоспроможність, залучити додаткові ресурси, оновити ІТ-інфраструктуру, підвищити якість освіти, забезпечити її доступність, що сприятиме професійному зростанню та активному просуванню кар'єрними сходами завдяки спрямованості на індивідуалізацію та гнучкість освітнього процесу [2].

Пріоритетними напрямками цифровізації для університету є:

- створення цифрового освітнього середовища, яке є доступним та сучасним;

- розвиток цифрової компетентності учасників освітнього процесу;
- перехід до електронного документообігу;
- використання оптимізованих та автоматизованих процесів управління та регулювання у сферах освіти та науки;
- централізація електронних послуг та сервісів для науковців;
- оснащення комп'ютерним та мультимедійним обладнанням і засобами сучасної комунікації;
- кібербезпека.

Мета розробки стратегії — створення дієвої моделі «Цифрового університету», який є реалізатором навчальних програм та фокусується на гнучкості цифрових технологій, навчальних платформ, автоматизованій підтримці та доступі до якісної вищої освіти. Необхідною умовою успішності є формування цифрового освітнього середовища та цифровізація всіх освітніх процесів, що забезпечить ефективність та прозорість діяльності університету, підвищить його імідж та лідерські позиції. Кінцеву мету планується досягти через реалізацію таких напрямів:

- 1) Цифровізація навчальної, виховної, наукової та інноваційної діяльності.
- 2) Цифровізація інфраструктури, процесів управління та маркетингу.

На виконання зазначеної Стратегії у ХНПУ імені Г.С.Сковороди створено центр інформатизації освіти, метою якого є забезпечення єдиної політики в галузі інформатизації освітнього процесу, наукових досліджень і систем управління університетом, розробка, впровадження та супровід нових інформаційно-комунікаційних технологій в університеті відповідно до процесів, що відбуваються в місті та країні.

Навчально-методичну лабораторію комп'ютерних технологій в освіті та комп'ютерного адміністрування ХНПУ імені Г.С. Сковороди є структурним підрозділом центру інформатизації освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Її створено з метою забезпечення безперебійної роботи комп'ютерної та офісної

техніки, впровадження та підтримки сучасних телекомунікаційних та мережевих технологій, локальних мереж в Університеті.

Організація дистанційного навчання здійснюється на платформі Moodle. Для ефективного та швидкого опанування платформою Moodle Центром інформатизації освіти та кафедрою технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті підготовлено: загальні правила реєстрації на платформі Moodle; інструкцію з організації адміністрування контингенту та ЕНК на платформі Moodle; Положення про створення та сертифікацію електронного навчального курсу; Положення про стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників на платформі дистанційної освіти MOODLE; інструкції для викладачів та здобувачів вищої освіти щодо роботи з СДО Moodle.

Кафедра технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті факультету дошкільної освіти проводить стажування для всіх бажаючих щодо швидкого переходу на оновлену версію Moodle. Стажування викладачів відбувається за розробленою програмою, яка включає створення дистанційних курсів на платформі Moodle, використання цифрових інструментів Google в освітньому процесі, організація мобільного та мікро навчання.

Відповідно другого напрямку «Цифровізація інфраструктури, процесів управління та маркетингу» визначено такі завдання.

Інфраструктура:

- забезпечення структурних підрозділів університету сучасним комп'ютерним обладнанням та програмним забезпеченням (відповідно до бюджету);
- забезпечення підключення до широкопasmового інтернету;
- забезпечення доступу до інтернету в навчальних приміщеннях університету, гуртожитках;
- організація технічної підтримки заходів університету;
- оптимізація обслуговування комп'ютерної техніки(онлайн-заявка);

- оптимізація процесу списування та утилізації комп'ютерної техніки через онлайн-базу КТ; е-інвентаризація персональних комп'ютерів і програмних засобів;

- розробка політики і процедури кібербезпеки в університеті.

Управління:

- запровадження е-документообігу, е-бухгалтерія (відповідно до бюджету);

- організація е-доставки документів (електронних копій статей або фрагментів друкованих видань із фондів бібліотеки університету);

- удосконалення реєстру нормативної бази ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

- підключення університету до системи електронної взаємодії органів виконавчої влади;

- запровадження е-моніторингу, звітності та аналітики в режимі реального часу.

Маркетинг:

- модернізація сайту університету (відповідно до бюджету);

- запровадження англійських версій сайтів структурних підрозділів;

- створення портфоліо університету на Вікі-порталі;

- створення електронної бази вакансії для студентів та випускників університету; • презентація університету в соціальних мережах та у світовому освітньому просторі;

- створення електронних ресурсів університету, наповнення їх якісним сучасним контентом, адаптація електронних ресурсів для мобільних пристроїв;

- створення віртуальної екскурсії, віртуальних музеїв та виставок ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Реалізація цієї стратегії дасть можливість здійснити цифрову трансформацію університету, в якому педагогічні та науково-педагогічні працівники, здобувачі освіти володіють цифровими компетентностями, забезпечені обладнаними цифровими, сучасними робочими місцями, мають

доступ до цифрового контенту для персонального розвитку, навчання впродовж життя.

Література:

1. Концепція цифрової трансформації освіти і науки. URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/koncepciya-cifrovoyi-transformaciyi-osviti-i-nauki-mon-zaproshuye-do-gromadskogo-obgovorennya> (дата звернення 01.02.2023)/.
2. Стратегія цифровізації Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди на 2021-2025 рр. URL : http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Piojenn/Strategiya_zufrovi_sazii.pdf (дата звернення 01.02.2023).

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДИСТАЦІЙНИХ КУРСІВ НА ПЛАТФОРМІ MOODLE

Хан АЛІЄВ

кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторії кафедри технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків

Сьогодні інформація та інформаційні технології – невід’ємні риси сучасного суспільства. Прогресуючий розвиток Інтернету як системи загального доступу дає нові можливості здобуття знань. Безперервний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій дав початок новому методу навчання, що дозволяє використовувати електронну платформу Moodle, на базі якої створюються різні навчальні курси з необхідних дисциплін.

Moodle (англ. Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) – це онлайн система управління навчанням. Вона дозволяє викладачам створювати власні веб-сайти із динамічними курсами навчання [1]. Moodle володіє потужним набором особистісно-орієнтованих інструментів та спільним середовищем, які дозволяють спростити викладання та навчання.